TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
2023 AKADEMİK KENDİLEŞME RAPORU

GİRİŞ

Üniversiteler, bilgi üretimi, öğrenme ve toplumsal gelişimde kilit rol oynayan kurumlardır. Ancak, son yıllarda üniversitelerde giderek artan bir şekilde dikkat çeken bir fenomen, "akademik içe kapanma", " akademik kendileşme" veya "academic inbreeding" olmuştur. Akademik içe kapanma, bir üniversitenin kendi mezunlarını öğretim üyesi olarak işe alması veya terfi ettirmesi olarak tanımlanabilir. Bu tür bir seçilim uygulamasını adlandırmak için en popüler terim " inbreeding - akraba evliliği"dir, ancak bazen literatürde "endogamy - iç evlilik" (Rocca 2007; Godechot ve Louvet 2008), " academic nepotism - akademik kayırmacılık" (Godechot ve Louvet 2008) ve "local circulation - yerel dolaşım" (Bleiklie, Høstaker ve Vabø 2000) olarak da adlandırıldığı görülmektedir (Gorelova ve Yudkevic, 2015).

Akademik içe kapanma, bir üniversitenin kendi mezunlarını veya iç üyelerini tercih etmesinin çeşitli nedenleri olabilir. Bunlar arasında güvenlik, kurumsal kültür uyumu ve bilinen kalite standartlarının devamı gibi faktörler bulunabilir. Ancak, bu uygulama, çeşitlilik ve dışarıdan gelen farklı perspektiflerin yoksunluğuna yol açabilir. Bu da araştırma ve öğretim kalitesini etkileyebilir ve üniversitenin inovasyon ve rekabet gücünü azaltabilir.

Bir üniversitenin kendi mezunlarını öğretim üyesi olarak tercih etmesi veya terfi ettirmesi sürecini ifade eden akademik kendileşme üniversite için çeşitli avantajlar sunabilir. Birincisi, kurumsal bağlılığı ve uyumu artırabilir; mezunlar, üniversitenin kültürüne aşinalık sağlayarak daha hızlı entegre olabilir ve uzun vadeli stratejik hedeflerin gerçekleştirilmesine katkıda bulunabilir. İkincisi, kalite güvencesine katkıda bulunabilir; mezunlar, eğitim ve araştırma standartlarına hakim oldukları için işe alım sürecini kolaylaştırabilir ve akademik kaliteyi artırmak için bir mekanizma sağlayabilir. Üçüncüsü, kurumsal sadakati teşvik edebilir; mezunlar, üniversiteyle uzun vadeli bir ilişki kurma isteğiyle mezun bağışlarını artırabilir ve üniversitenin sürdürülebilirliğine katkıda bulunabilir.

Akademik kendileşmenin dezavantajları ise; çeşitlilik ve yenilik eksikliği, dış etkilerin ve perspektiflerin sınırlanması, adalet ve eşitlik ilkesinin ihlali ve kurum içinde rekabetin azalması olarak ifade edilebilir. Bu durumlar, monoton bir ortamın oluşmasına, kurumun dış dünyaya uyum yeteneğinin zayıflamasına, ayrımcılığın ve fırsat eşitsizliğinin artmasına ve iç rekabetin azalmasına neden olabilir.

Bu rapor, Trakya Üniversitesi'nin (TÜ) akademik kendileşme durumunu incelemek için öğretim üyelerinin lisans, yüksek lisans, doktora (tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlilik dahil) derecelerini

aldıkları üniversiteleri analiz etmektedir. Literatürde tanımlanan akademik kendileşme türlerine göre sınıflandırma yapılmış ve bu çerçevede TÜ'nün akademik kendileşme kategorileri ve oranları sunulmuştur.

Trakya Üniversitesi'nde görev yapan 1081 öğretim üyesinin %45'inin doktora derecesini Trakya Üniversitesi'nden aldıkları görülmektedir. Karadağ ve Çiftçi (2022)'nin çalışmasında Ege Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Fırat Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi gibi Türkiye'nin daha prestijli bazı üniversitelerinde akademik akraba yetiştirme düzeyinin %70'in üzerinde olduğu vurgulanmaktadır. Bu açıklamaya göre; Trakya Üniversitesi açısından kabul edilebilir bir oran olduğu ifade edilebilir.

Bu konuda Horta, Sato ve Yonezawa (2010) tarafından yapılan çalışmada; yüksek öğretim sistemlerinin (ve üniversitelerin) gelişiminin ilk aşamalarında, akademik akraba yetiştirme uygulamasının kaçınılmaz olduğu, hatta araştırma ve öğretim kapasitesinin hızlı bir şekilde geliştirilmesine izin verdiği için gerekli veya arzu edilir bir durum olabileceği ifade edilmektedir. Aynı zamanda istikrarı, ortak inançların güçlendirilmesini ve işbirlikçi gündemlerin pekiştirilmesini de teşvik edebileceği belirtilmektedir. Bununla birlikte, yükseköğretim sistemleri olgunlaştığında ve karmaşık bir toplumun talepleriyle karşı karşıya kaldığında, akademik akraba yetiştirmenin etkileri, ataleti, kurumsal dar görüşlülüğü ve entelektüel izolasyonu beslediği için faydadan çok zararlı hale gelebileceğine dikkat çekilmektedir.

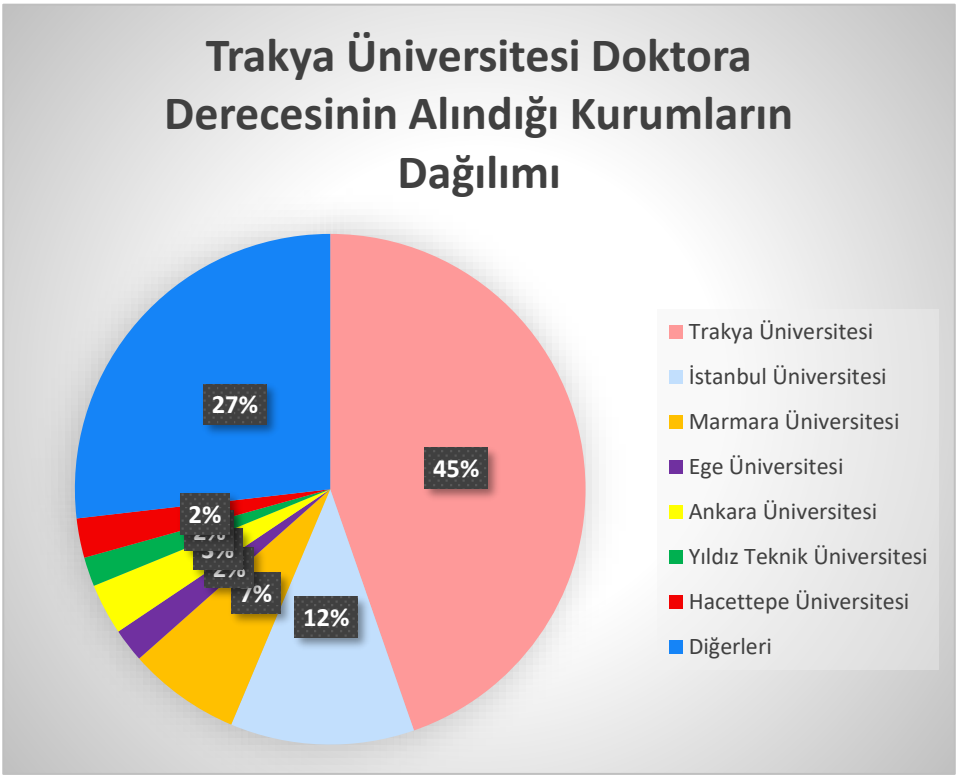
1. Doktora Mezuniyetleri Açısından T. Ü. Öğretim Üyelerinin Dağılımı

Trakya Üniversitesi bünyesinde görev yapmakta olan öğretim üyelerinin sayısının Şubat 2024 verilerine göre 1081 olduğu kayda geçmiştir. Öğretim üyelerinin doktora derecesini aldıkları üniversitelere göre dağılımı Tablo 1 ve Grafik 1'de sunulmuştur. T. Ü.'nde görev yapmakta olan 1081 öğretim üyesinden 483 (%44,68) öğretim üyesinin doktora derecesini T. Ü.'den aldığı görülmektedir. Öğretim üyelerinin T. Ü'den sonra en fazla doktora mezunu oldukları üniversiteler sırasıyla; İstanbul Üniversitesi (%11,66), Marmara Üniversitesi (%7,12), Ankara Üniversitesi (%3,24), Hacettepe Üniversitesi (%2,5), Ege Üniversitesi (%2,13) ve Yıldız Teknik Üniversitesi (%1,85) olarak gerçekleşmiştir. Bu üniversitelerin yanında 290 öğretim üyesinin de yurt içi ve yurt dışındaki çeşitli üniversitelerden doktora derecesi aldıkları belirlenmiştir (Tablo 2). Öğretim üyelerinin doktora derecesi aldığı üniversitelere göre dağılımı Grafik 1'de sunulmuştur

Tablo 1. Doktora Mezuniyetleri Açısından T. Ü. Öğretim Üyelerinin Dağılımı

Dr. Derecesinin Alındığı Üniversite	Frekans	% Frekans
Trakya Üniversitesi	483	%44,68
İstanbul Üniversitesi	126	%11,66
Marmara Üniversitesi	77	%7,12
Ege Üniversitesi	23	%2,13
Ankara Üniversitesi	35	%3,24
Yıldız Teknik Üniversitesi	20	%1,85
Hacettepe Üniversitesi	27	%2,50
Diğerleri	290	%26,83
TOPLAM	1081	%100

Grafik 1. Doktora Mezuniyetleri Açısından T. Ü. Öğretim Üyelerinin Dağılımı

Trakya Üniversitesi öğretim üyelerinin kendi üniversiteleri dışında daha çok İstanbul'da bulunan devlet üniversitelerinden doktora derecesi aldıkları dikkat çekmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında; akademik işbirlikleri, YÖK'ün öğretim elemanı yetiştirme uygulamaları kapsamında yıllar içinde uygulanan farklı programlar kapsamında İstanbul'da bulunan üniversitelere yönlendirme yapılması, ekonomik ve bürokratik etkenlerin rol oynadığı ifade edilebilir. Ancak bu noktada rol oynayan ana etkenlerin belirlenebilmesi için derinlemesine bir inceleme yapılması gerekmektedir.

Tablo 2. Doktora Mezuniyetleri Açısından T. Ü. Öğretim Üyelerinin Ayrıntılı Dağılımı

ÜNİVERSİTE ADI	FREKANS
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİ. TIP FAKÜLTESİ	1
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ	3
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	4
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	14
ANKARA EĞT. VE ARŞ. HAST.	2
ANKARA NUMUNE EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ	2
ANKARA ÜNİVERSİTESİ	35
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT	2
ANKARA YÜKSEK İHTİSAS EĞ.VE ARŞ.HAST..	1
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	7
AVUSTURALYA MONASH UNİVERSİTESİ	1
BELGRAD ÜNİVERSİTESİ	1
BERLİN HÜR ÜNİVERSİTESİ	1
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	1
BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ	3
BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ	2
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	2
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	3
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ	10
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	2
DİCLE ÜNİVERSİTESİ	2
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	18
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENST.	1
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ	2
ECOLE POLYTECHNIQUE FEDERALE DE LAUSANNE	1
EGE ÜNİVERSİTESİ	23
ERCİYES ÜNİ.	3
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	2
ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	1
ESSEX ÜNİVERSİTESİ	1
FIRAT ÜNİVERSİTESİ	3
Friedrich-Schiller Universitat	1
GATA	2
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	18
GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ FEN BİL.ENST.	1
GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	2
GLASGOW ÜNİVERSİTESİ BİYOKİMYA VE MOL. BİYOLOJİ ENS.	1
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	27
HALİÇ ÜNİVERSİTESİ	1
HAYDARPAŞA NUMUNE EĞ. VE ARAŞ. HAST.	1
HEİDELBERGRUPRECHT-KARLS ÜNİVERSİTESİ YENİ FİLOLOJİ FAKÜLTESİ	1
INGILTERE UNIVERSİTY OF BATH	1
İNGİLTERE EAST ANGLIA ÜNİVERSİTESİ	1

İNGİLTERE EXCETER UNIVERSITY DEPARTMENT OF BIOLOGICAL SCIENCES	1
İNGİLTERE UNIVERSITY OF WALES	1
İNGİLTERE/THE VICTORIA UNIVERSITY OF MANCHESTER	1
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	4
İST. GÖZTEPE EĞT. VE ARAŞ. HASTANESİ	1
İSTANBUL BAĞCILAR EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ	1
İSTANBUL DR.SİYAMİ ERSEK GÖĞÜS KALP VE DAMAR CERRA	2
İSTANBUL EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ	2
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ	1
İSTANBUL GÖZTEPE EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ	2
İSTANBUL HASEKİ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ	3
İSTANBUL HAYDARPAŞA NUMUNE EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HAS	1
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ	2
İSTANBUL ŞİŞLİ ETFAL EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ	2
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	9
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	126
İSTANBUL ZEYNEP KAMİL KADIN VE ÇOCUK HASTALIKLARI	1
İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ	2
İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	1
KALİFORNİYA ÜNİVERSİTESİ	1
KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANE	1
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	1
King''s College London	1
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	4
LOUGHBOROUGH UNIVERSİTY	1
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	1
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	77
MERSİN ÜNİVERSİTESİ	3
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	12
MİMAR SİNAN ÜNİVERSİTESİ	3
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ	2
NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ	15
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ	2
OKAYAMA ÜNİVERSİTESİ/JAPONYA	2
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ	3
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	5
OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	2
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	2
S.B ANKARA YÜKSEK İHTİSAS HASTANESİ	1
S.B ŞİŞLİ ETFAL EĞT. VE ARŞ. HAST.	1
S.B.ANKARA EĞT.VE ARŞ. HAST	1
S.B.ANKARA HASTANESİ	1
S.B.İST. BAKIRKÖY DR. SADİ KONUK EĞ.ARŞ.HAST.	1
S.B.ŞİŞLİ ETFAL EĞT. VE ARAŞ. HAST.	1
S.B.ZEYNEP KAMİL KADIN VE ÇOC.HAST.HASTANESİ	1
S.S.K.GÖZTEPE EĞİTİM HAST.	1

SAĞ.BAK.İST.YEDİKULE GÖĞ.HAST.VE GÖĞ.CERR.EĞ.ARŞ.HAST.	1
SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ	9
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	5
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	5
SOFYA PROF. PANÇO VLADİGEROV ULUSAL MÜZİK AKADEMİSİ	1
SSK İSTANBUL EĞİTİM HASTANESİ İÇ HASTALIKLARI	1
SSK İSTANBUL HAST	1
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	2
TECHNİSCHE UNIVERSİTEİT EINDHOVEN	1
THE CATHOLIC UNIVERSITY OF AMERICA	1
THE UNIVERSITY OF NOTTINGHAM	1
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ	483
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	6
UMISTand THE VICTORIA INIVERSITY OF MANCHESTER/İNGİLTERE	1
UNIVERSITY OF CALIFORNIA	1
UNIVERSITY OF NEWCASTLE UPON TYNE TIP FAK.	1
UNIVERSİTAT AUTONOMA DE BARCELONA	1
UNIVERSİTY OF MİSSOURİ-KANSAS CİTY	1
UNIVERZITET U SARAJEVU	1
Universitat Ulm	1
University of Glasgow	1
University of Missouri-Kansas City	1
UNİVERSİTY OF SUSSEX	1
UNİVERSTY OF EXETER DOCTOR OF PHİLOSOPHY	1
ÜNİVERSİTAET KONSTANZ SOSYOLOJİ	1
VARNA FREE UNİVERSİTY	1
YALOVA ÜNİVERSİTESİ	3
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ	5
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	20
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	2
ZÜRİH YÜKSEK TEKN. ENST. İSVİÇRE (ETH ZÜRİH) BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE ELK. MÜH.	1

Kendileşme raporunda 2024 yılı için yapılması planlanan iyileştirmeler aşağıdaki gibidir:

*RAPORUN GENİŞLETİLEBİLMESİ İÇİN, PROFESÖR, DOÇENT VE DR. ÖĞRETİM ÜYESİ VE DR. ÜNVANINA SAHİP OLAN ÖĞRETİM GÖREVLİSİ VE ARAŞTIRMA GÖREVLİLERİNİN DE BİLGİSİNİN İSTENMESİ,

*DOKTORA DERECESİ DIŞINDA LİSANS, YÜKSEK LİSANS, DOKTORA OLMAK ÜZERE ÜÇ DERECENİN DE NEREDEN ALINDIĞI,

*BİRİMLERE GÖRE DAĞILIMIN BELİRLENMESİ İÇİN BİRİMLER BAZINDA BU DAĞILIMLARA AİT BİLGİNİN TEMİNİ GEREKMEKTEDİR.

*DAHA AYRINTILI OLABİLMESİ İÇİN, YURTDIŞI DR. DERECESİNE SAHİP ÖĞRETİM ÜYELERİNİN MİLLİ EİTİM BURSU İLE YURTDIŞI GÖREVLENDİRME KAPSAMINDA TRAKYA ÜNİVERSİTESİ BÜNYESİNDE MECBURİ HİZMETE TABİ OLUP OLMADIĞI,

*TRAKYA ÜNİVERSİTESİ'NDE GÖREVE BAŞLAMADAN ÖNCE DR. DERECESİNİ ALIP, DAHA SONRASINDA T. Ü.'DE GÖREVE BAŞLAYAN ÖĞRETİM ÜYELERİNİN BELİRLENMESİ